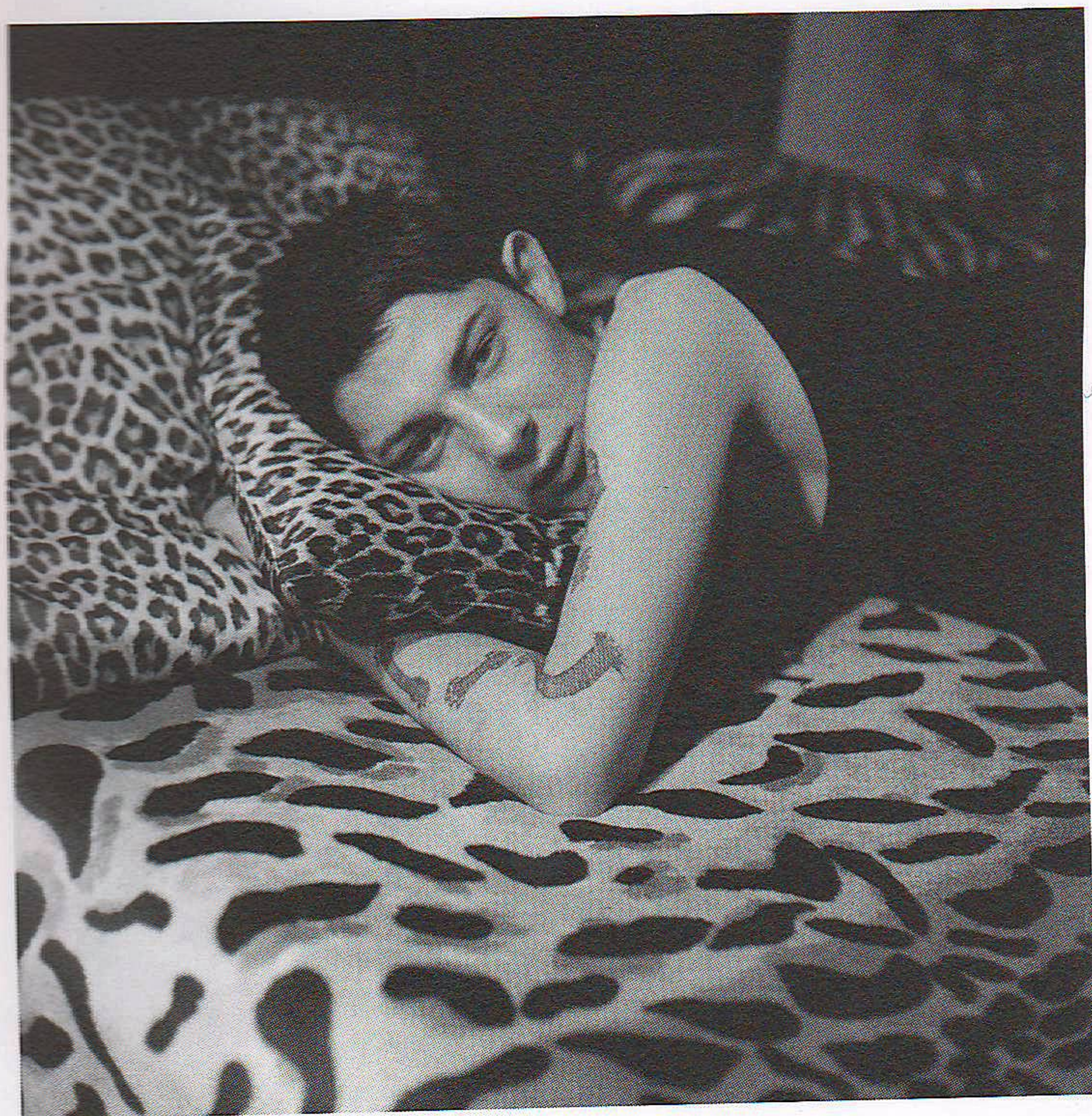

SZÁSZ LILLA
Bűvölet. Sanyi és Miki, 2009, 80×80 cm, giclée nyomtat (5/1)

SZÁSZ LILLA
Bűvölet. Sanyi és Miki II., 2009, 80×80 cm, giclée nyomtat (5/1)

el. Persze a fotós sem leskelődni látszik, csak mint aki vár és figyel, úgy van jelen, majd a megfelelő pillanatokban exponál; praxisa ezen a kiállításon még itt mutatkozik a leghagyományosabbnak. A cselekvés olyannyira hétköznapi, hogy benne semmi titkolni való vagy megbotránkoztató nincs.¹⁰ A *Mendi-képek (2013)* viszont színesek, sőt harsányak, „snapshot” esztétikájukkal mintha családi fotóalbumból kerültek volna ide. Szereplői az egy lakásban élő egykori pornóipari sztár, Piroska, valamint édesanyja és autista unokaöccse. Bár a kép kedvéért „beállnak”, mégis őszinteség és kendőzetlenség sugárzik belőlük, különböző egyéniségek sorsa villan fel. Szász Lilla távolságtartás nélküli belső nézőpontból – de a be nem avatkozó mentalitásával – kitűnő érzékkel találja el

10 Akkor miért ez a titkos (visszafogott, halk) beszéd? Miért a szorongás a megvető tekintetek keresztüztüztől? Melyet a kiállítás kontextusa hozott létre, és amelyre a kurátor és a művész közös tárlatvezetése derített fényt.

11 A kiállításon hét 45×45 cm-es giclée nyomtat szerepel.

az érzékeny, fájó pontokat azzal, ahogyan az otthonkák és a virágos tapéták szociális valóságát élénk tárja.

A *Bűvölet* (2009) nagyméretű táblaképeinek¹² erős fekete-fehér kontrasztja egy harmadik vizuális (és ezzel együtt érzelmi, gondolati) minőséget képvisel a titokzatossá finomodott szürkék és az élénk színekben tobzódó fotók mellett. A modellek a címadó Capote-novella hősének rokonai: annak a fiúnak, aki a számára legnagyobb megvetést kapja, amikor bevallja, hogy nő szeretne lenni. A kompozíció itt kimódolt, a modell megmutatja magát, pózol, a fotós pedig ezt elfogadja: a női ruhás szomorú prostituált fiút párducmintás takarójával. A megrendezettség – magunk elé képzelhetjük, ahogy a művész és modellje együtt megtervezik a látványt –, a szín kivonása távolságot teremt (a közeli felvétel és nagyítás ellenére), mindazonáltal ez nem oldja a melankólia és a vizuális dinamika feszültségét.

De ezek a szekvenciák abban is különböznek egymástól, ahogy és amit támadnak: egyszer (amikor a boldogság képébe a fotográfus tudása révén keveredik melankólia) szapora, vagy épp visszafojtott légzést okoznak, másszor (a nyilvánvaló marginális helyzet láttán) a gyomor görcsbe szorulását, harmadszor a szívbe marnak (ahogy a férfi arcán láthatóan keveredik személyes boldogtalansága társadalmi kiszolgáltatottságának érzetével). Ezek nem biologizáló vagy a (nép)nyelvben hagyományozódott divatjamúlt hasonlatok, hanem azokról a testi tapasztalatokról szólnak, amelyeket bizonyos műalkotások váltanak ki (és amelyeket természetesen már ismert fordulatokkal tudunk kifejezni).

A falakon elrendezett művek informatív háttéranyagok előtt jelennek meg: pillanatfelvételek, kontaktok és szövegek tudósítanak a fotográfiai műhelymunkáról, a fotográfus konkrét munkájáról, elfoglalt pozíciójáról és nem utolsósorban a bemutatott témákról. Piroska életrajza elsősorban nem egy érdekes, gazdag életút dokumentuma, hanem egy olyan írás, amely szervesen kapcsolódva az általa ellenpontozott képi anyaghoz, megteremt annak lehetőségét, hogy a néző-olvasó a kép-szöveg kereszteződésekből alkossa meg a maga bonyolultabb jelentéseit. Ebben a fotográfiai kontextusban tudásunk Piroskáról a Csernus Imrével folytatott beszélgetése során (videón) elevenedik meg: épp annak az arroganciának a fénytörésében, amellyel Csernus (egyébként minden) beszélgetőpartnere fölé helyezi magát.

A művész és a kurátor tárlatvezetése a hozzá kapcsolt performanszal (SZERI VIKTOR videóval kombinált, a kortárs tánc nyelvén előadott személyes és ugyanakkor adekvát interpretációjával) együtt a kiállításban artikulált valóság¹³ a fotográfiához fűződő sokoldalú kapcsolatát árnyalta tovább: a flusseri apparátus által csapdába ejtett fény, valamint a lacani valóság-megszállta fotográfus médiumával folytatott viszonyának eredménye a kép, mely bűvöletében tart.

12 A két giclée nyomtat: *Sanyi és Miki I., II.* 80×80 cm-es.

13 A videófilm, a szövegek, a modell vagy a művész által készített snapshotok, a kontaktmások, és a felnagyított fotográfiák médiumbeli sajátosságaik révén más-más realitásfokot és minőséget képviselnek.

SZÁSZ LILLA
Mendi. (5/1) 2013, 45×45 cm, giclée nyomtat (5/1)

